СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КАМЕРНИЙ АНСАМБЛЬ
(профілізація «Фортепіано»)

Інформація про освітню програму	
Назва освітньої програми	Музичне мистецтво
Профілізація	Фортепіано
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки
Спеціальність	В5 Музичне мистецтво
Ступінь вищої освіти	Другий (магістерський)
Форма здобуття освіти	Денна (очна)
Інформація про викладача	
Прізвище, ім'я, по батькові	Ніколенко Роксана Вікторівна
Посада	Старший викладач
Науковий ступінь, вчене та/або почесне звання	Доктор філософії з музичного мистецтва, доцент
Профіль викладача	https://ic.ac.kharkov.ua/navchannya/mm/f/nikolenko.html
e-mail	roksana_nikolenko@xdak.ukr.education
Інформація про навчальну дисципліну	
Статус навчальної дисципліни	Обов’язкова
Курс	1-2
Семестр	1, 2, 3.
Обсяг навчальної дисципліни *(в кредитах ЄКТС/ в годинах)*	9 кредитів ЄКТС (270 годин), із них 84 години аудиторних занять та 186 годин самостійної роботи. 1-й семестр — 3 кредити ЄКТС (90 годин). 2-й семестр — 3 кредити ЄКТС (90 годин). 3-й семестр — 3 кредити ЄКТС (90 годин).

Мова викладання	Українська
Пререквізити	Опанування курсу на магістерському рівні спирається на інструментальний фундамент «Спеціального музичного інструмента (виконавської майстерності)» та весь комплекс практичних навичок ансамблевої гри, здобутих на бакалавріаті. Аналітичною та концептуальною базою для роботи над випускною програмою є магістерські курси з музично-теоретичних дисциплін, які забезпечують здобувача інструментами для глибокого інтерпретаційного та стильового аналізу партитури.
Постреквізити	Набуті компетентності є базою для підготовки та успішного проходження підсумкової «Атестації здобувачів вищої освіти» (публічного виконання концертної програми Державного іспиту з камерного ансамблю). Результати курсу формують готовність магістра до самостійної концертно-виконавської, репетиційної та викладацької діяльності у закладах вищої мистецької освіти. Окрім цього, сформований високий рівень художньо-аналітичного мислення є основою для подальшого навчання на Третьому (освітньо-творчому/науковому) рівні вищої освіти — в аспірантурі чи асистентурі-стажуванні за спеціальністю В5 «Музичне мистецтво».
Анотація	У системі магістерської підготовки ця дисципліна посідає центральне інтегруюче місце, оскільки вона є практичним майданчиком для синтезу художньо-виконавських, аналітичних та концептуальних знань здобувача освіти. «Камерний ансамбль» – це фундаментальна практична дисципліна професійної підготовки, спрямована на трансформацію сольного інструментального досвіду здобувача у навички колективної художньої взаємодії. Якщо сольне виконавство фокусує увагу музиканта на власному «я» та індивідуальній інтерпретації, то камерний ансамбль відкриває виміри поліфонічного мислення, де кожен учасник є одночасно і лідером, і гнучким партнером.
Мета	формування та розвиток комплексних професійних компетентностей музиканта-виконавця у сфері колективного музикування; опанування художньо-естетичного потенціалу світової та вітчизняної камерно-ансамблевої літератури; виховання гнучкого творчого мислення для досягнення художньої єдності та виконавської узгодженості в ансамблі.
Загальні компетентності	ЗК 2. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії.
Спеціальні (фахові) компетентності	СК 1. Здатність створювати, реалізовувати і висловлювати свої власні художні концепції. СК 3. Здатність розробляти і реалізовувати творчі проекти по створенню / інтерпретації / аранжуванню та перекладу музики.

	СК 4. Здатність інтерпретувати художні образи у музикознавчій / виконавській / диригентській / композиторській / педагогічній діяльності. СК 5. Здатність збирати та аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її для теоретичної, виконавської, педагогічної інтерпретації. СК 7. Здатність аналізувати виконання музичних творів або оперних спектаклів, здійснювати порівняльний аналіз різних виконавських інтерпретацій, у тому числі з використанням можливостей радіо, телебачення, Інтернету. СК 8. Здатність взаємодіяти з аудиторією для донесення музичного матеріалу, вільно і впевнено репрезентувати свої ідеї (художню інтерпретацію) під час публічного виступу. СК 10. Здатність до професійного саморозвитку та вдосконалення виконавської, педагогічної та дослідницької майстерності.
Програмні результати навчання	РН 1. Володіти професійними навичками виконавської (диригентської), творчої та педагогічної діяльності. РН 2. Володіти навичками ансамблевого музикування в групах різних складів у концертно-виконавському та репетиційному процесах. РН 3. Визначати стильові і жанрові ознаки музичного твору та самостійно знаходити переконливі шляхи втілення музичного образу у виконавстві. РН 5. Вибудовувати концепцію та драматургію музичного твору у виконавській діяльності, створювати його індивідуальну художню інтерпретацію. РН 6. Володіти музично-аналітичними навичками жанрово-стильової та образно-емоційної атрибуції музичного твору при створенні виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій. РН 7. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
Тематичний зміст навчальної дисципліни	**РОЗДІЛ 1. Технологічна консолідація та координація ансамблевої програми** **Тема 1. Текстологічне опрацювання випускного репертуару.** Контрольний перегляд стану вивчення тексту партій, уточнення аплікатури, штрихів та зауважень минулого семестру. **Тема 2. Виконавська синхронність та метроритмічна стабільність ансамблю** Вироблення абсолютної темпо-ритмічної єдності, відпрацювання ансамблевих «стиків», цезур та подолання спільного технічного спротиву музичного матеріалу. **РОЗДІЛ 2. Художня інтерпретація та сценічна апробація випускної програми** **Тема 3. Тонка художня деталізація та динамічно-акустичний баланс.**

	Вибудовування чітких звукових пропорцій між партіями (соло/супровід), робота над колоритом, тембральним злиттям та градацією динаміки. **Тема 4. Формування цілісної виконавської концепції та архітектоніки форми.** Об'єднання всіх частин циклу або творів програми у наскрізну драматургічну лінію. Опанування великої форми у часовому вимірі. **Тема 5. Цифрова апробація та презентація випускного репертуару** Виконання екзаменаційної програми в умовах домашнього або студійного звукозапису. Адаптація виконання до специфіки дистанційної трансляції, технічних можливостей мікрофонів та звукопередавального обладнання. Психологічна підготовка студентів до виступу перед камерою, подолання хвилювання під час запису. Створення та технічний аудіовізуальний контроль підсумкового відеозапису програми.
Види занять	Практичні заняття
Методи навчання	В процесі роботи над практичними завданнями курсу під час проходження практики застосовуються: - пояснювально-ілюстративний метод – керівник практики пояснює основи та специфіку практики за фахом; - частково-пошуковий – активний пошук рішення практичних задач на основі загальноприйнятих методичних принципів; - словесний метод – слово (розповідь, бесіда); - практичні методи: здобувачі одержують знання й уміння, виконуючи практичні завдання; - метод концертного (сценічно-цифрового) тренінгу – підготовка та аналіз відеозаписів для переддипломної презентації випускної програми; - рефлексивно-аналітичний метод – самооцінка власного виконання, аналіз помилок, оцінка динаміки професійного зростання;
Форми та методи оцінювання	**1. Поточний контроль** Під час поточного контролю здобувачі освіти (у складі камерного ансамблю) звітують про виконання завдань тематичного плану, демонструють проміжні результати опанування репертуару та ступінь готовності до випускного іспиту. Контроль здійснюється викладачем курсу в дистанційному форматі шляхом: • регулярного перегляду та слухового аналізу надісланих відео/аудіозаписів репетиційної роботи ансамблю; • оцінювання індивідуальної підготовки власних партій учасниками колективу;

	• онлайн-моніторингу зіграності, метроритмічної стабільності та динамічного балансу ансамблю під час живих консультацій на онлайн платформах **2. Підсумковий контроль** Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі **екзамену**, який є офіційним допуском до державного іспиту. Оскільки навчання проходить у дистанційному форматі, здобувачі надають викладачу та кафедрі посилання на фінальний (чистовий) відеозапис якісного виконання повної екзаменаційної програми (або беруть участь у підсумковому онлайн-прослуховуванні наживо). Додатково здобувачі можуть надати посилання на відеозаписи своїх дистанційних концертних чи конкурсних виступів у складі цього ансамблю, здійснених протягом семестру (за наявності). **3. Критерії підсумкового контролю:** • **Якість виконання завдань самостійної роботи:** рівень вивчення нотного тексту, точність дотримання авторських вказівок, штрихів та динаміки; • **Ступінь ансамблевої зіграності:** рівень виконавської синхронності, єдність метроритмічного відчуття, якість взаємодії та гнучкість музичного діалогу між учасниками колективу; • **Своєчасність та регулярність роботи:** систематичність надання поточних матеріалів та записів репетицій протягом семестру; • **Художньо-акустичний баланс:** якість звукового співвідношення партій (соло / супровід) та адаптація звучання до умов домашнього або студійного аудіозапису; • **Якість виконавської та художньої презентації:** переконливість інтерпретації, цілісність драматургічного втілення форми музичних творів, зафіксованих на підсумковому відеозаписі.
Система та критерії оцінювання	Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію освітнього процесу. Оцінювання здійснюється за накопичувальною системою. Максимальна кількість балів за усіма формами поточного контролю – 60. Максимальна кількість балів за результатами підсумкового контролю – 40. Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з навчальної дисципліни – 60. Деталізацію критеріїв оцінювання поточного та підсумкового контролю наведено у Додатку 1.
Особливості та політики навчальної дисципліни	Умовами опанування навчальної дисципліни «КАМЕРНИЙ АНСАМБЛЬ» є: - систематичне виконання поставлених завдань; - дотримання Правил внутрішнього розпорядку для осіб, які здобувають вищу освіту в ХДАК

	(https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/pvr/pravila_s_20.pdf); - дотримання академічної доброчесності (інформація щодо академічної доброчесності – сайт ХДАК – https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/acad_dobr/acad_dobr.html; Кодекс академічної доброчесності ХДАК - https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/kodeks_ad/kodeks_ad.html); - запобігання / протидія булінгу (цькуванню) – (Положення про політику запобігання і протидії булінгу (цькуванню) у ХДАК https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pzpb22.pdf; - вирішення конфліктних ситуацій здійснюється відповідно до Положення про політику і процедури вирішення конфліктних ситуацій в освітньому процесі в ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ppvks2.pdf) - визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти здійснюється відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання,здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти у ХДАК (https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_pvrn_23.pdf).
Правила етичного використання штучного інтелекту	Принципи відповідального та етичного використання ШІ в академічній діяльності учасників освітнього процесу ХДАК визначено в Положенні про використання технологій штучного інтелекту в освітньому процесі, науковій та мистецькій діяльності ХДАК: https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_shi_26.pdf. У процесі освоєння навчального курсу «Камерний ансамбль» здобувачам вищої освіти **дозволяється** використання генеративних моделей ШІ виключно як допоміжного ресурсу для: • **Аналітичної підготовки:** пошуку релевантних наукових і методичних джерел про виконувані твори за заданими критеріями, опрацювання та перекладу матеріалів іноземними мовами про історію створення партитур; • **Репетиційної дискусії:** обговорення виконавських ідей, концепцій та інтерпретацій, проведення творчих дискусій всередині ансамблю; • **Академічної самоперевірки:** автоматизованої перевірки граматики, структури та вдосконалення стилю висловлювання під час написання анотацій до випускної програми; • **Презентації:** створення допоміжних мультимедійних матеріалів або інтерактивних презентацій для захисту результатів самостійної роботи чи творчих проєктів. **Що категорично заборонено (Порушення академічної доброчесності):** • **використання будь-яких цифрових або аудіо-технологій ШІ для генерації, корекції, автотюну**

	чи монтажу окремих партій у підсумкових контрольних відеозаписах ансамблю. Виконання програми має бути результатом **виключно власної оригінальної «живої» роботи** учасників колективу. • **Плагіат та механічне копіювання:** видання тексту, повністю згенерованого або перефразованого ШІ (наприклад, готового аналізу форми чи стилю твору), за власну теоретичну роботу. Механічне відтворення генерованого тексту без критичного аналізу є неприпустимим. • **Приховування факту використання ШІ:** такий крок є прямим порушенням норм академічної доброчесності та веде до незарахування завдання. **Обов'язкові вимоги до здобувача:** 1. **Верифікація:** Здобувач освіти зобов'язаний критично перевіряти, редагувати та самостійно верифікувати будь-який фактологічний контент від ШІ (дати життя композиторів, назви редакцій, тональності, теоретичні факти) перед його використанням в навчальній роботі. 2. **Декларування (повідомлення викладача):** У разі використання ШІ при виконанні завдань самостійної роботи здобувач зобов'язаний відкрито повідомити про це викладача. 3. **Маркування в тексті:** При підготовці письмових матеріалів (наприклад, методичного аналізу випускної партитури) автор зобов'язаний чітко зазначити факт використання ШІ наприкінці практичної/самостійної роботи, застосувавши таке стандартне формулювання: *«У цій роботі технології штучного інтелекту (вказати назву системи, наприклад, ChatGPT-4o) були використані для (зазначити конкретні дії, наприклад: стилістичного редагування тексту / структурування списку джерел / перекладу матеріалу з іноземної мови). Автор роботи проаналізував, перевірив та верифікував увесь фінальний контент і несе повну відповідальність за його оригінальність та точність».*
Рекомендовані джерела інформації	1. Берегова, О. Стильові тенденції в камерній музиці українських композиторів 80-90-х років XX сторіччя: ситуація постмодерну. Українське музикознавство. – Вип. 29. Київ : НМАУ ім. П.Чайковського, 2000. С. 103-108. 2. Гундер, Л. Плюралізм інтерпретації як формування художньої концепції камерно інструментального виконавства. Вісник Прикарпатського університету. Мистецтвознавство. Випуск III. Івано-Франківськ: Плай, 2001. С. 19-25. 3. Камерно-інструментальний ансамбль: український та світовий вимір : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 7–8 грудня 2022 року / Гол. ред. І. Пилатюк, наук. ред.-упоряд. Н. Дика. Київ : Каравела, 2023. 272 с. 4. Кравченко, А. І. Камерно-інструментальне мистецтво як багаторівнева система константних і релятивних компонентів / Кравченко Анастасія Ігорівна. Культура і сучасність. 2013. № 2. С. 193-197.

	5. Кріпак, О.Л. Методичні рекомендації: « Робота над фактурою в класі камерного ансамблю (на прикладі інструментальних дуетів українських композиторів)», Харків, ХДАК, 2021, 26с. 6. Новицький, К.Г. Психологічний аспект формування особистості камерного виконавця / Новицький К. Г. // Часопис Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. 2010. № 1(6). С. 104-106. 7. Польська, І.І. Камерний ансамбль: теоретико-культурологічні аспекти : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства : [спец.] 17.00.03 "Муз. мистецтво", Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. Київ, 2003. 35 с. 8. Сидоренко, О. Ю. Індивідуальний виконавський стиль в системі ансамблевого музикування (на прикладі камерної скрипкової сонати) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 "Муз. мистецтво". М-во культури України, Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. Харків, 2018. 17 с. 9. Снєдкова Л. А. Ансамбль малих форм змішаного жанру як різновид колективного музикування / Л. А. Снєдкова // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22-23 листоп. 2012 р.) / М-во культури і туризму України, Харк. держ. акад. культури, Акад. мистецтв України, Ін-т культурології, Упр. культури і туризму Харк. облдержадмін. ; [редкол.: В. М. Шейко та ін.]. Харків, 2012. С. 324-325.

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «КАМЕРНИЙ АНСАМБЛЬ», затвердженої кафедрою ФОРТЕПІАНО Харківської державної академії культури 28 серпня 2026 року, протокол № 1.

Додаток 1.

Розподіл балів за формою контролю.

- виконання практичного завдання – 5-10 балів; 5 практичних завдань – до 40 балів;
- поточний аудіовізуальний моніторинг – 1-2 бали;
- презентація проміжних результатів опанування тем курсу – 5-7 балів.

Можлива кількість балів, набраних до підсумкової форми контролю:

Виконання на екзамену – до 40 балів.

Екзамен – від 60 до 100 балів.

Рівні навчальних досягнень	ECTS	Оцінка навчальних досягнень за національною шкалою та критерії оцінювання	
1. **Початковий** 0-34 балів	F	**не зараховано** з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Здобувач не виконав завдання самостійної роботи. Власну партію не вивчив, у партитурі творів не орієнтується. Повністю відсутній слуховий контроль, відчуття ансамблевого балансу та ритмічна синхронність із партнерами.
35-59 балів	**Fx**	**не зараховано** з можливістю повторного складання	Програма практичної та самостійної роботи виконана фрагментарно. Текст своєї партії засвоєний нестабільно, є зупинки під час гри. Здобувач демонструє слабкі навички спільного інтонування та незадовільний метроритмічний контакт у дуеті/колективі.
2. **Середній** 60-63 балів	**E**	**задовільно**	Програмні твори виконані на низькому художньо-технічному рівні. Здобувач грає механічно, фокусується лише на своїй партії, майже не чує партнерів. Припускається помітних помилок у звуковому балансі, динаміці та темпових переходах.
64-73 балів	**D**		Основні вимоги програми виконано частково. Текст партій вивчено, але виконання непевне. Навички ансамблевої взаємодії (спільне дихання, атака звуку, зняття) розвинені слабо, художня концепція твору втілена поверхнево.
3.**Достатній** 74-81 балів	**C**		Програма підготовлена в достатній мірі відповідно до вимог. Гра в ансамблі злагоджена, здобувач демонструє стабільний метроритм та слуховий контроль. Проте виконанню бракує тонкої стилістичної диференціації та

			художньої свободи під час діалогу з партнером.
82-89 балів	**B**	**добре**	Програма виконана якісно та переконливо. Здобувач демонструє розвинений ансамблевий слух, впевнено володіє штриховою та динамічною палітрою, вміє гнучко передавати ініціативу (соло/супровід) та самостійно виправляти дрібні неточності під час спільної гри.
4. **Високий** 90 – 100 балів	**A**	**Відмінно**	Бездоганне, яскраве та художньо зріле виконання ансамблевої програми. Продемонстровано абсолютну виконавську синхронність, ідеальний динамічний баланс та глибоке розуміння партитури. Здобувач вільно втілює складні інтерпретаційні завдання у творчій співпраці з колективом, або партнером з ансамблю.